

Leonīds Ribickis: RTU ir gatava sagatavot speciālistus elektrificētam dzelzceļam

Latvijas Dzelzceļa lēmums elektrificēt dzelzceļa satiksmi nepārprotami ir ļoti pozitīvs signāls. Uzskatu, ka Latvija jau sen ir gatava elektrificētam vilcienam un drīzāk būtu vērts izteikt sev pārmetumus, ka joprojām to neesam izdarījuši, nevis domāt, vai dzelzceļa elektrificēšana tiešām būs izdevīga.

Gribu atgādināt, ka Latvija savulaik bija pioniere dzelzceļa elektrifikācijas jomā. Tas bija jau pagājušā gadsimta sešdesmito gadu beigās, kad Rīgas Politehniskā institūta zinātnieki izveidoja tiristoru impulsu regulatorus, kurus jau toreiz uzstādīja Rīgas dzelzceļā, un tie bija pionieri pasaulē elektrovilcienu modernizācijā. Šī tehnoloģija ļāva enerģiju, kas radās, vilcienam bremzējot, nevis vienkārši "izkūpināt gaisā", bet pārvērst enerģijā. Līdz ar to elektrovilcienu kļuva vēl efektīvāki un ļāva ietaupīt. Tagad šo tehnoloģiju izmanto visā Eiropā.

Tiesa, Eiropā elektrovilcieniem tiek izmantoti visdažādākie elektroenerģijas veidi, gan dažādi spriegumi, gan dažādas frekvences. Taču nevar noliegt, ka 25 kilovoltu augstsprieguma maiņstrāvas līnija, kādu ir plānots ieviest Latvijā, ir viena no efektīvākajām. Turklāt tas, ka Eiropā tiek izmantoti citi elektrības un sprieguma veidi, nenozīmē, ka nākotnē Latvijā izveidoto elektrificēto dzelzceļu nevarēs savienot ar Eiropu, jo jau tagad tiek ražotas kombinētās lokomotīves, kas ļauj vilcienam braukt pa dažādu elektrotīklu maršrutiem.

Nepārprotami dzelzceļa elektrifikācija būs ieguvums visai Latvijas tautsaimniecībai, jo elektrību mēs spējam saražot paši, turklāt puse no Latvijā saražotās elektrības ir tā dēvētā zaļā enerģija, kas tiek ražota hidroelektrostacijās. Un mēs spējam saražot vēl vairāk gan jau esošajās hidroelektrostacijās, gan no biomasas, gan ar vēja ģeneratoriem, gan arī saules enerģijas, kas arī mūsu platuma grādos ir ar augstu lietderības koeficientu.

Ja mēs šobrīd visu dzelzceļa tranzīta plūsmas nepieciešamo enerģiju esam spiesti iepirkt no ārvalstīm kā dīzeļdegvielu, tad, elektrificējot, mēs spēsim gan ietaupīt, gan radīt jaunas darba vietas, gan papildu pievienoto vērtību.

Manuprāt, dzelzceļa elektrifikācija būtu jānodrošina līdz pat Krievijas robežai, nevis tikai no Rēzeknes un uz Ventpili. Ja Latvija elektrificēs dzelzceļa līnijas posmu no Daugavpils līdz Indrai, tad arī baltkrievi ir solījuši veikt elektrifikāciju savā pusē. Tāpat nākotnē būtu jādomā par dzelzceļa elektrifikāciju Liepājas virzienā, jo arī tur ir osta. Savukārt Rīgas virziena elektrifikācijai varētu izmantot jau elektrificētās līnijas, no Jelgavas nogādājot kravas Rīgas ostā. Nākotnē noteikti šīs līnijas varētu savienot ar plānoto Rail Baltic virzienu, kas ļautu kravas nogādāt arī Eiropā. Līdz ar to jau tikai viena posma elektrifikācija ļauj skaidrāk iezīmēt nākotnes tendences, kas paver plašas iespējas.

Dzelzceļa elektrifikācija ir svarīga arī jaunu tranzīta kravu piesaistei, arī no tik aktuālā Ķīnas virziena, kur mēs

varētu piedāvāt konkurētspējīgākas cenas un pakalpojumus.

Protams, runājot par dzelzceļa elektrifikāciju, aktuāls ir arī jautājums, kur mēs ņemsim inženierus, kas to spēs apkalpot. Rīgas Tehniskā universitāte piedāvā dzelzceļa transporta inženiera specialitāti, tāpat mums ir programma elektroinženieriem, kas attiecas uz vilces elektropiedziņām. Studiju programmas ir gatavas, mēs gatavojam speciālistus pilsētu elektrotransportam, bet ierobežotā pieprasījuma dēļ mēs šos speciālistus gatavojam nelielā skaitā. Bet, ja būs pieprasījums, mēs esam gatavi arī sagatavot lielāku skaitu speciālistu, arī ar specializāciju dzelzceļa jomā.

Lai gan var teikt, ka Latvija pie dzelzceļa elektrifikācijas ķeras novēloti, tomēr nekad nav par vēlu. Bažām, ka laikā, kamēr mēs elektrificējam vilcienu, pasaule jau sāks lietot nākamās paaudzes tehnoloģijas, nav pamata. Lai arī ir idejas par dronu tehnoloģijām, ar kurām varētu cilvēkus pa gaisu nogādāt no punkta A punktā B, tomēr ir skaidrs, ka attiecībā uz preču plūsmu šīs tehnoloģijas vēl ilgi nebūs tādā līmenī. Esmu pārliecināts, ka tuvākajos simts gados nekas efektīvāks par elektrificētu vilcienu nebūs.

Leonīds RIBICKIS,
RTU rektors